

RECENZJA

w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuk muzycznych,
w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka dr. Kamila Łomasko

Na zlecenie

Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Fryderyka Chopina na
posiedzenia z dnia 26 października 2021 roku.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan Kamil Łomasko urodził się [REDAKTOWANE] roku w Białymstoku.
Studia muzyczne ukończył w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w
Warszawie, Filia w Białymstoku w 2006 roku w Klasie kontrabas prof. Leszka
Sokołowskiego otrzymując dyplom z wyróżnieniem.
W roku 2004 zostaje członkiem grupy kontrabasów Filharmonii Białostockiej,
obecnie Opery i Filharmonii Podlaskiej-Europejskiego Centrum Sztuki w
Białymstoku, od 2012 roku piastuje stanowisko kontrabasy – I głos.
W latach 2004-2014 był asystentem w klasie kontrabas prof. Leszka Sokołowskiego
na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina; Wydział Instrumentalno -
Pedagogiczny w Białymstoku.
Od 2014 roku jest nauczycielem klasy kontrabas w Zespole Szkół Muzycznych im.
Ignacego Paderewskiego w Białymstoku.

Informacje dotyczące nadania stopnia doktora sztuk muzycznych

Na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej zawierającej dzieło artystyczne „
Bel canto w wybranych utworach na kontrabas Giovanniego Bottesiniego” oraz po
złożeniu wymaganych egzaminów 2 grudnia 2014 roku uchwałą Rady Wydziału
Instrumentalnego Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina otrzymał stopień
doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistka.

Działalność koncertowa w roli solisty i kameralisty po otrzymaniu tytułu doktora sztuk muzycznych

Pan Kamil Łomasko z powodzeniem łączy pracę muzyka orkiestrowego z koncertami
solowymi z projektami muzyki kameralnej. Jak wspomina w Autoreferacie, pasje do
muzykowania wyniósł z domu rodzinnego, a rozwijając ją i ugruntowując pod
kierunkiem swojego Mentora prof. Leszka Sokołowskiego nieprzerwanie kontynuuje
od czasów studiów do dnia dzisiejszego.

Z tego okresu ma na swoim koncie 67 koncertów w roli solisty i kameralisty. To godna uznania aktywność, tym bardziej, że prowadzona od 2004 roku równolegle z koncertami i spektaklami operowymi w Operze i Filharmonii Podlaskiej i pracą pedagoga na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina na Wydziale Instrumentalno-Pedagogicznym w Białymstoku.

Z obowiązku recenzenta chciałbym wyszczególnić z bogatej listy koncertów solowych i kameralnych te, które odbyły się od 2015 roku i zasługują na specjalną uwagę.

Są to trzy koncerty w roli solisty z towarzyszeniem OiFP:

- 23 styczeń 2015 roku – wykonał Nino Roty „Divertimento Concertante” na kontrabas i orkiestrę pod dyrekcją Michała Klauzy
- 1 kwietnia 2016 roku – wykonał Giovanniego Bottesiniego „Grand duo concertante na skrzypce i kontrabas pod dyrekcją Pawła Kotly
- 14 maja 2021 roku – wykonał G. Bottesiniego „Elegie D-dur” i Fantazje na tematy z opery „La Sonnambula” V. Belliniego pod dyrekcją Mirosława Jacka Błaszczyka.

Obok tych wydarzeń artystycznych mamy do czynienia z propagatorem sztuki kontrabasowej na ziemi podlaskiej z bogatą ofertą repertuarową sięgającą po utwory od klasycyzmu, poprzez muzykę romantyczną do dwudziestego wieku. Koncertując w repertuarze solowym Vanhala, Bottesiniego, Hindemith'a i innych Habilitant realizuje się grając w zespołach kameralnych muzykę Astora Piazzolli (Orkiestra Leopoldinum w Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu), czy w nieco lżejszym repertuarze z Podlaską Orkiestrą Salonową.

Działalność dydaktyczna

Doktor Kamil Łomasko pracując na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina Filia w Białymstoku prowadzi również klasę kontrabasu w ZSM im Ignacego Paderewskiego otrzymując w 2018 roku tytuł nauczyciela mianowanego.

Jak wspomina w swojej dysertacji - „Wiele radości przynosi mi praca z uczniami PSM II st., którzy zafascynowani są grą na kontrabasie. Kontakt z młodzieżą, technika gry, przekazywanie wiedzy o stylistyce wykonawczej utworów – fascynowały nas w relacji mistrz-uczeń na tyle, żeby zaufać sobie i oddać się całkowicie procesowi tworzenia.”

Za zdobyte nagrody i wyróżnienia ucznia Juliusza Krutuli Pan Kamil Łomasko otrzymał dyplomy uznania.

Działalność naukowa

W trosce o permanentny rozwój Habilitant brał udział w konferencjach naukowo-artystycznych, których tematyka obejmowała szerokie spektrum zagadnień muzycznych.

Był współorganizatorem Seminarium kontrabasowego „Intonacja oraz wibracja w grze na kontrabasie” oraz prowadził wakacyjne warsztaty muzyczne „Czas na muzykę” dla dzieci i młodzieży.

Uczestniczył również w mistrzowskim kursie kontrabasowym prowadzonym przez

prof. Therry Barbè

Odnaczenia i stypendia

W 2015 roku został laureatem stypendium „Młoda Polska” fundowanym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Za całokształt dokonań na polu muzyki Prezydent RP Andrzej Duda odznaczył w 2019 roku Pana Kamila Łomasko Brązowym Medalem.

Ocena Autoreferatu

Dr Kamil Łomasko przedstawia swoje zamiłowanie do muzyki, jako dziedzictwo rodzinnych tradycji. Zaszczepione już od dzieciństwa rozwijało się z pewnymi zmianami zainteresowań i ewoluuje do dzisiaj. Ostateczny wybór ukochanego kontrabasu pozwolił spełniać Artyście muzyczne pasje na płaszczyźnie muzyki symfonicznej, kameralnej i solowej. To zamiłowanie zawdzięcza – jak wspomina w dysertacji – swojemu Mentorowi prof. Leszkowi Sokołowskiemu, który nauczył Go umiejętności gry i ukształtował artystyczną osobowość. Owocuje ona nieprzerwanie od czasów studiów do chwili obecnej bogatą działalnością koncertową na wyżej wspomnianych trzech płaszczyznach muzycznych.

Habilitant jest również aktywny w działalności dydaktycznej dzieląc się z zaangażowaniem w kształcenie młodych adeptów sztuki gry na kontrabasie.

Pan Kamil Łomasko nie przedstawił jedynie dalszych perspektyw i planów związanych z duchem poszukiwań i samodoskonalenia się, tak nieodłącznie związanym z naszym zawodem.

Dzieło artystyczne

Spośród wielu dokonań koncertowych i nagraniowych Habilitant za najważniejsze wskazuje nagranie płyty CD „A Virtuoso Double Bass” w roku 2021 wydanej przez Acte Prealable.

Do nagrania wybrał trzy utwory kompozytorów XX wieku, które powstały w bliskich sobie latach, a są to: Paul Hindemith – Sonata na kontrabas i fortepian (1949), Aleksander Lason – Muzyka w czterech częściach na kontrabas i fortepian oraz Nino Rota – Divertimento Concertante na kontrabas i orkiestrę (wersja z fortepianem). Soliście przy fortepianie towarzyszy Pani Karina Komandera.

Jak wspomina Pan Kamil Łomasko w dysertacji - „ Istotny wpływ na wybór utworów miały style, kierunki i techniki dwudziestego wieku.” Przeglądając kopie afiszy z koncertów solowych i kameralnych można zaryzykować stwierdzenie, że artysta tym zapisem płytowym uwieńczył i uwiecznił swoje preferencje repertuarowe, które przeplatają się w Jego programach.

Sonata 1949 Paula Hindemith'a to utwór składający się z trzech części: I. Allegretto, II Scherzo. Allegro Assai, III Molto Adagio, Recitativo, Lied. Allegretto grazioso. Stylistyka neoklasyczna i mocno skonstrastowana struktura rytmiczno-melodyczna stawia przed wykonawcami nie lada wyzwanie. Przeplatanie się motywów

rytmicznych na przemian ze śpiewnymi frazami i konieczność zachowania praktyki wykonawczej artyści realizowali konsekwentnie i z dużym wyczuciem. Wspólne budowanie napięć – szczególnie w krótkich motywach – oraz spójne realizowanie agogicznych „zawirowań” wybrzmiewają bardzo symbiotycznie.

Na szczególne uznanie zasługuje dr Karina Komandera, przed którą Hindemith postawił ogrom niewygodnych, wymagających sprawności struktur rytmiczno-harmonicznych, które pianistka wykonała błyskotliwie i przejrzyście.

Drobna uwaga do tekstu nutowego w partii kontrabas. Nie wiem z jakiego wydania korzystał solista, ale według mojej wiedzy dźwięk kończący drugą część Sonaty powinien wybrzmieć wykonany pizzicato.

Muzyka w czterech częściach Aleksandra Lasonia składa się z czterech części: I Przygrywka chorałowa, II Taniec, III Pieśń, IV Finał z kadencją.

Utwór o 28 lat starszy od poprzedniego, co można zauważyć w bardziej współczesnej atonalności i nowatorskich środkach kompozytorskich. Twórca wykorzystuje cały rejestr instrumentu – od najniższych dźwięków do wysokich flażoletów. W częściach wolnych – szczególnie kontrabasista – z powodzeniem na długich przestrzeniach dźwiękowych (nierzadko dwudźwiękowych) buduje gwałtowne napięcia dynamiczne zachowując łączenie struktur. Niebagatelną jakością wykonawczą jest koloryt barw powstałych z realizowania smyczkowania sul pont. i ordinario oraz techniki vibrato i non vibrato. Bardzo efektowne i przekonujące jest wykonanie części żywych z wymagającą maestrii kadencją w Finale.

Divertimento Concertante Nino Rota to utwór - jako forma cykliczna – powstała zaledwie sześć lat przed kompozycją Aleksandra Lasonia, w roku 1971. Składa się z czterech części: I Allegro, II Marcia, Alla marcia, allegramente, III Aria, Andante, IV Finale, Allegro marcato.

Nino Rota zasłynął głównie, jako kompozytor muzyki filmowej do słynnych obrazów Franco Zeffirellego, czy Francisca Forda Coppoli. Ilustracyjność Jego muzyki jest również zauważalna w powyższym utworze. Oboje wykonawcy z dużą brawurą i wrażliwością zrealizowali intencje kompozytora. Ta brawurowość dotyczy szczególnie dwóch skrajnych części kompozycji, w których artyści wykazali się spójnością interpretacyjną bardzo wyrazistych rytmicznie i niełatwych technicznie motywów tematycznych. Szczególne słowa uznania dla wykonawcy partii kontrabas, gdzie Nino Rota w kooperacji z włoskim mistrzem kontrabas Franco Petracchim „naszpikował” głos tego instrumentu bardzo wymagającymi biegłości strukturami. Solista zrealizował wszystkie wyzwania z dużą lekkością i swobodą. Wielobarwność nastrojów i zmienność charakteru w zastosowanych różnorodnych motywach artyści przekazali w sposób bardzo sugestywny i przekonujący.

Przysłuchując się wnikliwie muzyce dwojga artystów zarejestrowanej na płycie, z powodów oczywistych szczególną uwagę kierowałem na wykonawstwo płynące z instrumentu mojego życia zawodowego. Od początku imponowała mi u Solisty wrażliwość na jakość dźwięku obudowanego nienaganną intonacją, Jest to właściwość o tyle cenna i godna podkreślenia, gdyż instrument – mówiąc najprościej – tego nie ułatwia, a wręcz, jak można usłyszeć w wielu nagraniach rozpropagowanych w sieci, jest nadużywany do kreowania estetyki odbiegającej od

ogólnie przyjętej. Ponadto Artysta posiadając ogromną łatwość i biegłość techniczną świadomie wykorzystuje swoje atrybuty do celu najważniejszego, jakim jest kreowanie muzyki, a nie - jak się często zdarza – do brawury i blichtru. Walory te sprawiły, że mogłem słuchać artystę dojrzałego, który za pomocą zapisanych na pięcioliniach nutach przekazuje emocje, które mienią się różnymi skalami napięć i w sposób naturalny spełniają oczekiwania.

Podczas tej artystycznej uczty miałem jednak mały niedosyt dotyczący wibracji. Nie dotyczy on wibracji sensu stricte, która była wszechobecna i bardzo naturalna, tylko jej zróżnicowania tak, by jej zmienność odcieni jeszcze bardziej uwypuklała budowanie napięć i dawała pełniejszy wyraz w prowadzenia muzycznej narracji.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją Habilitanta i po przesłuchaniu dzieła artystycznego w postaci płyty CD z satysfakcją stwierdzam, że działalność artystyczna i dydaktyczno - naukowa dr. Kamila Łomasko prezentuje wysoki poziom i w istotny sposób przyczynia się do propagowania i rozwoju dyscypliny muzycznej będącej przedmiotem przewodu habilitacyjnego.

Niniejszym stwierdzam, że dorobek Pana Kamila Łomasko spełnia wymagania ustawy, tym samym w pełni przychyliam się do nadania stopnia doktora habilitowanego.

Waldemar Tamowski